

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล โดยศึกษาวิจัยเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีวิธีการและขั้นตอนการวิจัยดังนี้

3.1 หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ เป็นปัจเจกบุคคลคือ กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเลือกตั้ง

3.2 ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 14 แห่ง จำนวนกรรมการบริหารทั้งหมด 98 คน

3.3 กลุ่มตัวอย่าง

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ละ 7 คน เท่านั้น ประกอบด้วย

1. กำนันในตำบล จำนวน 1 คน
2. ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน
3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเลือกตั้ง จำนวน 4 คน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง จำนวน 14 แห่ง ๆ ละ 7 คน รวมเป็นขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 98 คน โดยเก็บข้อมูลทุกคน การศึกษาค้นคว้านี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งจากองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศเท่านั้น ตามตารางที่แสดงไว้ ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบล	กรรมการบริหาร			รวม
	กำนัน	ผู้ใหญ่บ้าน	สมาชิกที่ได้รับเลือกตั้ง	
เมืองเก่า	1	2	4	7
สาวะถี	1	2	4	7
บ้านค้อ	1	2	4	7
ศิลา	1	2	4	7
พระลับ	1	2	4	7
บ้านทุ่ม	1	2	4	7
บ้านเป็ด	1	2	4	7
ท่าพระ	1	2	4	7
ลำราญ	1	2	4	7
บึงเนียม	1	2	4	7
หนองคู	1	2	4	7
โนนท่อน	1	2	4	7
โคกสี	1	2	4	7
แดงใหญ่	1	2	4	7
รวม	14	28	56	98

3.4 สถานที่ดำเนินการวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัยคือ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 14 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า สาวะถี บ้านค้อ ศิลา พระลับ บ้านทุ่ม บ้านเป็ด ท่าพระ ลำราญ บึงเนียม หนองคู โนนท่อน โคกสี และแดงใหญ่ เหตุผลในการเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพราะว่า

ประการแรก ผู้วิจัยเริ่มจัดทำงานวิจัยตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2539 ซึ่งในขณะนั้นการจัดตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดขอนแก่นยังมีไม่ครบทุกอำเภอ คือช่วงปี พ.ศ. 2538 และปี พ.ศ. 2539 มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น จำนวน 13 อำเภอจากอำเภอทั้งหมด 24 อำเภอ อีก 11 อำเภอ ยังไม่มีการจัดตั้ง และบางอำเภอมีองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ครบทุก ตำบล กล่าวคือ บางอำเภอมีองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งเดียว จึงทำให้ไม่สามารถทำการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลได้ครบทุกอำเภอและครบทุกตำบล ประการที่สอง สภาพพื้นฐานทั่วไป ขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องของ ที่ตั้งองค์การบริหารส่วน ตำบล ซึ่งตั้งอยู่นอกชุมชนเมืองหรืออยู่ห่างจากเมืองออกมา สภาพความเป็นอยู่หรือการดำเนินชีวิต ของประชาชนในตำบลนั้นๆจะอาศัยอยู่ในชุมชนชนบทเป็นส่วนใหญ่ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การทำงานของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมด นี้จะมีความคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกัน จึงทำให้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไม่แตกต่างกัน ประการที่ สาม องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง ประกาศจัดตั้งเป็นอำเภอแรกและมีจำนวนมากที่ สุด คือ 14 แห่ง ทำให้มีความพร้อมด้านข้อมูลเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะทำการวิจัย เพราะการที่จะศึกษาวิจัยได้นั้นต้องให้กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานผ่าน ไประยะเวลาหนึ่งจึงจะทำให้ทราบข้อมูลความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้

3.5 การวัดตัวแปร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้กำหนดตัวแปรอิสระ จำนวน 7 ตัว และตัวแปรตาม จำนวน 1 ตัว ดังนี้

3.5.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1) ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ระดับ เนื่องจากพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มิได้กำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับการศึกษาไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดระดับการศึกษาไว้ดังนี้

- ประถมศึกษา (ป.4,ป.6หรือป.7)
- มัธยมศึกษา (ม.3หรือม.ศ.3,ม.6หรือม.ศ.5)
- ปวช. ถึง อนุปริญญา (ปวส., ปวท.)
- ปริญญาตรีขึ้นไป

2) อาชีพ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

- เกษตรกร
- ค้าขาย/ธุรกิจ

- รับจ้าง
- อาชีพอื่นๆ

3) ประสิทธิภาพการทำงานในตำบลหมู่บ้านหมายถึง ประสิทธิภาพการทำงานในองค์กรหรือหน่วยงานระดับตำบล หมู่บ้าน กล่าวคือ เคยทำงานเป็นกรรมการสภาตำบล กรรมการหมู่บ้าน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น การวัดพิจารณาจากกรรมการบริหารเคยหรือไม่เคยมี ประสิทธิภาพการทำงานในตำบล หมู่บ้าน โดยแบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น

- ไม่เคย
- เคย

4) ประเภทของ กรรมการบริหารแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- กรรมการบริหารโดยตำแหน่ง
- กรรมการบริหารโดยการเลือกตั้ง

5) การได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับระเบียบการประชุม คณะกรรมการบริหาร การจัดทำร่างข้อบังคับตำบล และการบริหารงานบุคคล ขององค์การบริหารส่วนตำบลและข่าวสารอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานจากแหล่งสื่อมวลชนต่างๆ โดยกำหนดคำถามทั้งหมด 10 ข้อ คะแนนสูงสุด 30 คะแนน คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน แบ่งเกณฑ์การได้รับข่าวสารออกเป็น 'ได้รับข่าวสารมาก (3 คะแนน) ได้รับข่าวสารปานกลาง (2 คะแนน) ได้รับข่าวสารน้อย (1 คะแนน) ไม่เคยได้รับข่าวสาร

(0 คะแนน) จากนั้นแบ่งระดับการได้รับข่าวสารออกเป็น 2 ระดับ คือ

- ได้รับข่าวสารน้อย ค่าคะแนน 0 - 15 คะแนน
- ได้รับข่าวสารมาก ค่าคะแนน 16 - 30 คะแนน

6) การได้รับการฝึกอบรม หมายถึง การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดระเบียบการประชุมคณะกรรมการบริหาร การจัดทำร่างข้อบังคับตำบล และการบริหารงานบุคคล ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น

- ไม่เคยรับการฝึกอบรม
- เคยรับการฝึกอบรม

7) การสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ หมายถึง ความช่วยเหลือ การสนับสนุน จากหน่วยงานราชการด้านงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ ข้อมูลข่าวสารและระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยกำหนดคำถามทั้งหมด 10 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน แบ่งเกณฑ์การสนับสนุนจากหน่วยงานราชการออกเป็น ไม่เคยได้รับการสนับสนุน (0 คะแนน) เคยได้รับการสนับสนุน 1 ครั้ง (1 คะแนน) เคยได้รับการสนับสนุน 2 - 3 ครั้ง

(2 คะแนน) เคยได้รับการสนับสนุน 4 ครั้ง (3 คะแนน) จากนั้นแบ่งระดับการได้รับการสนับสนุน เป็น 4 ระดับ คือ

- ได้รับการสนับสนุนน้อย ค่าคะแนน 0 - 15 คะแนน
- ได้รับการสนับสนุนมาก ค่าคะแนน 16 - 30 คะแนน

3.5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ การวัดตัวแปรตามได้แบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก โดยแบ่งตามคะแนนที่ได้จากการทดสอบตามแบบสอบถามเป็น 2 ด้าน คือ

1) ทดสอบความรู้ ในเรื่องระเบียบการประชุมคณะกรรมการบริหาร การจัดทำร่างข้อบังคับตำบล และการบริหารงานบุคคล โดยกำหนดการทดสอบความรู้จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน แต่ละข้อมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ตอบถูกได้ 1 คะแนน
- ตอบผิดได้ 0 คะแนน

2) ทดสอบการปฏิบัติในด้านการประชุมคณะกรรมการบริหาร การจัดทำร่างข้อบังคับตำบล และการบริหารงานบุคคล จากคำถามทั้งหมด 15 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ปฏิบัติทุกครั้ง ได้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติบางครั้ง ได้ 1 คะแนน
- ไม่ได้ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน

การจัดแบ่งระดับความสามารถในการปฏิบัติงานจะจัดตามคะแนนที่ได้ทั้งสองด้านรวมกัน คือ ด้านความรู้และการปฏิบัติรวมจำนวนข้อคำถาม 35 ข้อ คะแนนเต็ม 50 คะแนน โดยมีเกณฑ์จัดระดับความสามารถในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- ความสามารถในการปฏิบัติงานมาก ค่าคะแนน 44 - 50 คะแนน
- ความสามารถในการปฏิบัติงานปานกลาง ค่าคะแนน 36 - 43 คะแนน
- ความสามารถในการปฏิบัติงานน้อย ค่าคะแนน 0 - 35 คะแนน

การแบ่งช่วงคะแนนสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) นำคะแนนความรู้และการปฏิบัติงานที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกรรมการบริหารแต่ละคนมารวมกันและหาค่าเฉลี่ยซึ่งได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 43

2) นำค่าเฉลี่ย (43) มากำหนดเป็นค่ากลางหรือคะแนนหลักเพื่อจะกำหนดค่าคะแนนระดับมาก ค่าคะแนนระดับปานกลาง และค่าคะแนนระดับน้อย เริ่มจากค่าคะแนน 43 โดยค่าคะแนนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย (43) เป็นค่าคะแนนระดับมาก และค่าคะแนนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเป็นค่า

คะแนนระดับปานกลางและค่าคะแนนระดับน้อย และแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 3 ชั้น ขนาดช่วงคะแนนระดับมากมีค่าคะแนนตั้งแต่ 44 ถึง 50 ขนาดช่วงคะแนนระดับปานกลางมีค่าคะแนนตั้งแต่ 36 ถึง 43 ขนาดช่วงคะแนนระดับน้อยมีค่าคะแนนตั้งแต่ 35 ลงมาถึง 0 คะแนน

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่กำหนดโดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.6.1 การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนการจัดทำดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแบบสอบถาม
- 2) จัดสร้างแบบสอบถามตามกรอบที่กำหนดโดยพิจารณาเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และลักษณะงานที่ศึกษา
- 3) นำแบบสอบถามไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิให้พิจารณาตรวจสอบ พร้อมขอคำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง
- 4) นำแบบสอบถามที่แก้ไขไปทดสอบกับกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

3.6.2 การทดสอบแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบมาแล้วหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) และหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ดังนี้

- 1) หาค่าความเชื่อถือได้ โดยวิธีหาค่า Coefficient Alpha ของ Cronbach ได้ค่าดัชนีความเที่ยง เท่ากับ 0.75 ถือว่าเชื่อถือได้ โดยคำนวณจากสูตรดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Alpha} &= \frac{k(1 - \sum Si^2)}{(k - 1)St^2} \\ Si &= \text{ความแปรปรวนของคะแนน} \\ K &= \text{จำนวนข้อทั้งหมด} \\ St &= \text{ความแปรปรวนของคะแนนรวม} \\ \text{Alpha} &= \text{สัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้} \end{aligned}$$

- 2) หาค่าความเที่ยงตรง แบบ Expert Judgement โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.6.3 ลักษณะและรายละเอียดของแบบสอบถาม แบบสอบถามนี้มีทั้งคำถามเปิดและคำถามปิด โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไปของบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การทำงานในตำบล หมู่บ้าน ประเภทของกรมการบริหาร

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับ การฝึกอบรม และการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ ด้านการประชุม การจัดทำร่างข้อบังคับตำบล และการบริหารงานบุคคล

3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.7.1 แหล่งข้อมูล ได้จากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือข้อมูลจากแบบสอบถามที่เตรียมไว้ และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือข้อมูลที่ได้จากเอกสารทะเบียนข้อมูลของฝ่ายท้องถิ่น ที่ทำการปกครองอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3.7.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยตนเองและมีผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้มีการแนะนำวิธีการเก็บข้อมูล และวัตถุประสงค์การเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ทราบ จากนั้นได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ระยะเวลา 60 วัน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2540

3.8 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผล นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาแปลงข้อมูลเป็นรหัสตัวเลขโดยอาศัยคู่มือลงรหัสที่เตรียมไว้ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC)

3.9 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.9.1 ร้อยละ (Percentages) ใช้อธิบายข้อมูลตัวแปรอิสระเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

3.9.2 ค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05